

Jana Masaryka nejpravděpodobněji zabili britští agenti. Jak zemřel?

- editor007 | 4. června 2024

ČESKO: V roce 1948 zemřel za podivných okolností československý ministr zahraničí Jan Masaryk. Většina odborníků se přiklání k názoru, že ho připravili o život komunisté. Hovořilo se i možné demonstrativní sebevraždě. Česko-americký expert Jiří Valenta nyní zveřejnil v americkém odborném časopisu tezi, že Masaryka v roce 1948 zavraždili spolupracovníci britské tajné služby SIS.

Masaryka našli mrtvého ráno 10. března 1948 na nádvoří Černínského paláce pod okny jeho apartmá. Kriminalisté v komunisty ovládnutém Československu uzavřela případ rychle jako sebevraždu. V demonstrativní sebevraždu Masaryka však věřil například i jeho tajemník Antonín Sum. „Obětoval se, aby smrtí upozornil na nedemokratické poměry v zemi po nástupu komunistů,“ uvedl.

V roce 2004 však obnovené vyšetřování došlo k závěru, že Masaryka z okna vyhodili. Kdo tak učinil, se prokázat nepodařilo, většinou se ovšem věří, že zavraždili českoslovenští či sovětské komunisté.

O pravděpodobné roli britské tajné služby SIS napsal Valenta v aktuálním čísle odborného amerického časopisu Middle East Quarterly. Spoluautorkou článku je jeho žena Leni Friedman Valenta.

Valentovi tvrdí, že čeští komunisté neměli důvod sprovodit Masaryka ze světa. Populární demokratický politik dal totiž najevo ochotu dál působit v Gottwaldově komunistické vládě. Dokonce se prý chystal s premiérem Klementem Gottwaldem veřejně vystoupit.

Valentovi zpochybnili i sovětskou motivaci k vraždě. Připomněli dění během únorové krize, po které komunisté opanovali vládu. Masaryk podle Valentových ujistil sovětského velvyslance, že nepodá demisi jako ostatní nekomunističtí ministři. A svůj slib dodržel.

Jan Masaryk se proti vůli KSČ stal obětí ruských agentů, míní historik Pernes

Také míní, že Kreml to musel číst tak, že Masaryk hodlá udržet podporu Prahy pro politiku Moskvy v Evropě i na Blízkém východě, včetně prodeje zbraní izraelské ozbrojené skupině Hagana. Masaryk ostatně sám Izraelcům ke zbráním vydatně dopomáhal – proti zájmům Londýna.

Pro Valentovy je určitým argumentem i to, že o Masarykovi není ani zmínka v pamětech Pavla Sudoplatova. Tento expert Kremlu na atentáty a vydírání přijel v únoru 1948 do Prahy spolu s 400 vojáky v civilních šatech. Podle Valentových ovšem jen dohlížel na vydírání prezidenta Edvarda Beneše.

Před tím nicméně Sudoplatov organizoval vraždu Stalinova rivala Lva Trockého v Mexiku.

Omámit a vyhodit z okna

Ve zmíněné práci Valentovi přikládají váhu sporné výpovědi, kterou v roce 1950 učinil zatčený zaměstnanec ministerstva zahraničí Jan Bydžovský. Tento specialista na šifry se československým úřadům k vraždě Masaryka přiznal. Bydžovského, který za války působil v Anglii, označili Valentovi za člena SIS.

Bydžovský tvrdil, že Masaryka zabil na popud Arnošta Heidricha, správce ministerstva zahraničí, který byl tehdy údajně hlavním spolupracovníkem SIS v Praze. Bydžovský podle svých slov dostal 9. března 1948 od Heidricha pilulky, které dal Masarykovi do kávy. Když ministr upadl do bezvědomí, Bydžovský ho spolu s dalším mužem vyhodili z okna.

Pravděpodobné vině SIS nasvědčuje v očích Valentových i to, že se tato rozvědka snažila podepřít demaskovanou teorií o Masarykově sebevraždě. A to i „údajným a nepravděpodobným“ Masarykovým sebevražedným dopisem zasláným Stalinovi, jehož kopie se prý dostala k SIS.

Masarykovu smrt halí i po 70 letech tajemství, badatelka má nové podklady

V roce 1967 Heidrich vypověděl, že se mu Masaryk opakovaně svěřil se svými sebevražednými úmysly. Toto svědectví ale Valentovi považují za „vysoce pochybné“.

Informace o Bydžovském čerpá autorská dvojice z knihy Kauza Jan Masaryk od badatelky Václavy Janděčkové. „Jan Masaryk nespáchal sebevraždu, ale byl vyhozen z okna dvěma muži, Janem Bydžovským a Františkem Fryčem. Oba pracovali na ministerstvu zahraničí,“ uvedla Janděčková. „Je to ale pouze jen má hypotéza,“ dodala spisovatelka, která je přesvědčená, že z 99 procent šlo o vraždu.

Jan Masaryk

Narodil se 14. září 1886 v rodině Tomáše Garrigua Masaryka, prvního československého prezidenta. Jan Masaryk po absolvování akademického gymnázia pobýval několik let v USA. V 1. světové válce sloužil jako důstojník rakouské armády. Od roku 1918 byl třicet let v diplomatických službách, kde se snažil prosazovat mírovou spolupráci mezi Východem a Západem. Byl i významným představitelem zahraničního odboje a exilové vlády. Po válce se stal ministrem zahraničí, kterým zůstal i v Gottwaldově vládě po komunistickém puči v únoru 1948. Nepřipojil se tehdy k demisím podaným dvanácti nekomunistickými ministry. A i kvůli jeho rozhodnutí ve vládě setrvat nebylo demisí dostatek, aby kabinet automaticky padl. Oblíbeným politikem byl hlavně kvůli svým postojům během druhé světové války.

Na základě jí zveřejněných poznatků policie případ ministrovy smrti znovu otevřela. Městské státní zastupitelství v Praze ovšem pokračování ve vyšetřování neumožnilo.

Všechny cesty vedou - do Izraele

Valentovi nicméně ve své tezi přímo neříkají, co by mohlo Brity motivovat k likvidaci Masaryka. V textu však ukazují, že Londýnu vadila podpora, kterou přesvědčený sionista Masaryk poskytoval Židům a rodícímu se státu Izrael. Šlo hlavně o dodávky zbraní i pomoc s přepravou Židů do Palestiny, které Britové bránili námořní blokádou.

Ve věci Židů propukla podle Valentových v roce 1946 „tichá válka mezi Prahou a Londýnem“. Masaryk se tedy protivil vůli země, která mu poskytla azyl během druhé světové války.

Konflikt zhoršil i fakt, že se na stranu Izraele přiklonil později i Sovětský svaz, který tak chtěl oslabit pozice Britů na strategickém Blízkém východě.

Podle Valentových se v den Masarykovy smrti sešel Heidrich s Gottwaldem a Masarykovým komunistickým náměstkem Vladimírem Clementisem. Seznámil je s osobně připraveným dokumentem, který měl zpřísnit prodej českých zbraní do zahraničí a tedy i do Izraele.

Masarykův nástupce Clementis nicméně v Masarykově pomoci Židům pokračoval, dokonce ji rozšířil.

Valenta v roce 1968 emigroval z Československa a usadil se v USA, kde přednášel. Nyní je výzkumným (spolu)pracovníkem izraelského analytického střediska BESA Center for Strategic Studies. Podle svého webu působil jako poradce Havla i amerických prezidentů Ronalda Reagana a George Bushe. Leni Friedman Valenta je spisovatelka, umělkyně a politička.

Jak zemřel Jan Masaryk? Na stole je nová hypotéza

Badatel Čvančara přichází s verzí, která byla dosud jen těžko představitelná. Nezbyvá než se s ní vyrovnat, říká historik a poslanec Žáček. Ani 76 let po smrti Jana Masaryka nejsou vyjasněny okolnosti jeho náhlého skonu.

Od chvíle, kdy časně ráno 10. března 1948 našli v Černínském paláci dva topiči ministerstva zahraničí pod oknem koupelny ministerského bytu mrtvé tělo Jana Masaryka, má historie záhadu, která ani po 76 letech není ze sta procent vyřešena.

Jak zemřel dva týdny po únorovém komunistickém převratu ministr zahraničí Jan Masaryk?

K dosud publikovaným verzím o sebevraždě či vraždě zosnované komunistickými agenty nyní badatel Jaroslav Čvančara přidává šokující tvrzení. Že Jana Masaryka zavraždili jeho nejbližší a do té doby loajální spolupracovníci.

„V očích této trojice se Jan Masaryk stal zrádcem národa, protože setrváním v Gottwaldově vládě komunistický režim de facto legitimizoval,“ vysvětluje Jaroslav Čvančara, jaký mohl být motiv jejich činu. „Viděli v něm strůjce komunistického únorového převratu. Ale také čistek na ministerstvu zahraničí, na nichž se Masaryk svým podpisem podílel,“ říká k jedné ze zlomových událostí v českých dějinách, která ovlivnila směřování republiky.

Zaplat' pánbůh, už je to odbyto

V pátrání po tom, jak Masaryk zemřel, Jaroslava Čvančaru doslova „nakopla“ práce spisovatelky a badatelky Václavy Janděčkové. Za knihu „Kauza Jan Masaryk: Nový pohled“ s podtitulem „Doznání k vraždě a tajný přešetřovací proces StB z let 1950-1951“ dostala Mezinárodní zvláštní cenu Egona Erwina Kische.

Janděčková zveřejnila opakované doznání blízkého Masarykova spolupracovníka a diplomata Jana Bydžovského, který detailně popisuje ministrovu likvidaci. Podle Bydžovského se akce zúčastnil plukovník František Fryč, který se v Británii podílel na vysílání paraskupin do protektorátu, a naplánoval ji generální sekretář ministerstva Arnošt Heidrich.

„Donesli jsme ministra MASARYKA k oknu, které bylo - pokud se pamatuji - otevřeno. Vysadil jsem nohy ministra MASARYKA na okno a aniž jsem ho pustil, šel jsem pomoci plukovníku FRYČOVI... a shodili jej tak, že padal nohama napřed. Pak jsem řekl: ‚Zaplat' pánbůh, už je to odbyto.‘ Pak jsme si podali ruku a plukovník FRYČ řekl: ‚Vy jděte napřed, já to zde trochu uklidím,‘“ cituje autorka knihy, jak Bydžovského výpověď zachytily protokoly.

„Objevila něco, co leželo celá léta nepovšimnuto v trezorech,“ říká na to Jaroslav Čvančara. „A já najednou pochopil význam jiného svědectví - legendárního kriminalisty Miloslava Nečásky, mého někdejšího přítele,“ vysvětluje badatel.

Jak popsal vraždu diplomat Bydžovský

Jan Bydžovský se k vraždě Jana Masaryka přiznal opakovaně, takto to zachytila v knize Kauza Jan Masaryk (nový pohled) badatelka Václava Janděčková.

„Vstoupil jsem do bytu ministra MASARYKA, a to do předsíně, která byla temná. Z levé strany vystoupil plukovník FRYČ a pohybem ruky mi naznačil, abych zůstal zticha a vešel dál. Zaklepal jsem a na vyzvání ministra MASARYKA jsem vstoupil. Ministr MASARYK seděl u stolu a u levé strany stolu psal nějaký dopis. Vzhledl a na můj pozdrav mi řekl: ‚Nazdar, BYDŽOVSKÝ, co Vás ke mně přivádí?‘

Odpověděl jsem, že jsem na cestě z kanceláře potkal velvyslance HEIDRICHA, který mi dal několik depeší s tím, abych je ministrovi MASARYKOVI donesl, aby je laskavě ještě večer prohlédl. Depeše mi ve skutečnosti vyslanec HEIDRICH odevzdal v Loretánské ulici a měly být záminkou tak pozdního příchodu k ministrovi MASARYKOVI. Všiml jsem si, že po pravé ruce ministra MASARYKA stojí na stole šálek s kávou. Proto, když mi pokynul, abych přistoupil s depešemi, obešel jsem stůl z pravé strany a položil depeše na stůl před MASARYKA. Při tom jsem poněkud zakryl šálek s kávou. V okamžiku, když začal ministr MASARYK číst depeše a papír šustil při obracení, využil jsem vhodného okamžiku a prášek (omamující, pozn. red.) vsypal z papírového balíčku do šálku.

Mezi tím mne ministr MASARYK vyzval, abych se posadil. Přitáhl jsem židli, která stála před stolem na pravou stranu stolu a usedl. Ministr MASARYK kouřil a též mně nabídl cigaretu. Pojednou sáhl po paměti po šálku s kávou a vyprázdnil jej. Četl depeše dále, dělal si do nich poznámky a občas něco pronesl. Když se blížil ke konci svazku depeší, prohlásil, že se mu dělá nevolno a že se natáhne na otoman. Odložil cigaretu a šel si s dosud nepřečtenými depešemi lehnout na otoman. Odtáhl jsem židli, abych mu udělal místo a on mi pak řekl, abych si přitáhl židli k němu, že si budeme povídat.

Když ministr MASARYK povstal, všiml jsem si, že je v pyžamu a že je naboso v trepkách. Tyto odkopl při odchodu k otomanu. Lehl si tak, že velká stolní lampa vrhala světlo na depeše, které četl na otomanu. Četl depeše dál a pojednou zavřel oči. Ruka s depešemi mu klesla, depeše vypadly a zůstaly na něm ležet. Chvilí bylo ticho. Po chvíli ticha se neslyšně otevřely dveře z předsíně a plukovník FRYČ nahlédl dovnitř. Pak vstoupil na mé znamení. Vzal jsem depeše, ležící na ministrovi MASARYKOVI, a odložil je na stůl. Nato jsme ministra MASARYKA odnesli do koupelny, a to tak, že já jsem jej vzal za nohy a plukovník FRYČ za ramena. Šel jsem napřed. Dveře do koupelny, jež byla při levé straně pokoje, byly pootevřeny. Kopnutím jsem je otevřel dokořán a vstoupili jsme do koupelny... Donesli jsme ministra MASARYKA k oknu, které bylo - pokud se pamatuji - otevřeno. Vysadil jsem nohy ministra MASARYKA na okno a aniž jsem ho pustil, šel jsem pomoci plukovníku FRYČOVI... a shodili jej tak, že padal nohama napřed. Pak jsem řekl: ‚Zaplať pánbůh, už je to odbyto.‘ Pak jsme si podali ruku a plukovník FRYČ řekl: ‚Vy jděte napřed, já to zde trochu uklidím.‘

Jaroslav Čvančara ve svých závěrech o Masarykově smrti vychází ještě ze svědectví několika dalších lidí, s nimiž se osobně znal a kteří byli u Masarykova případu blízko.

Šlo o profesora Jaromíra Tesaře, který Masarykovo tělo pitval, o špičkového antropologa Emanuela Vlčka či o pitevního zřízence Václava Brůnu.

Mezi svědky také patří Irena Hešová, sekretářka šéfa pražské mordparty Zdeňka Borkovce, který spolu s už zmíněným kriminálním inspektorem Miloslavem Nečáskem případ vyšetřoval, než byli záhy odstaveni Státní bezpečností.

Čvančarův přítel, Miloslav Nečásek o Masarykově vraždě dlouho mlčel. S profesorem Tesařem a antropologem Vlčkem se začali Čvančarovi svěřovat až s odstupem let a postupně. „Ještě jsem se nesešel s tím, aby někdo při sebevraždě skákal po zádech,“ říkal například po letech patolog Tesař.

„Každý z nich mně sdělil k Masarykově smrti nějaký ten důležitý střípek,“ vzpomíná Čvančara. Zlom pak nastal rok před pádem komunistického režimu, když na jedné ze schůzek v roce 1988 Nečásek podle Čvančary zničehonic konstatoval: „No a ti dva ho už bezvládného vystrčili z okna.“

Badatele Čvančaru to konsternovalo: „Jako kdyby (Nečásek) konečně přestával mít strach z doby, kdy kolem něj umírali vyšetřovatelé či svědci,“ říká.

Nosek a StB měli jasno

Kriminalisty Zdeňka Borkovce a Miloslava Nečáska, kteří byli mezi prvními u Masarykova těla, si krátce nato předvolal ministr vnitra Václav Nosek a oznámil jim, že jde o politickou záležitost, takže případ převezme Státní bezpečnost: „Chápejte to, jak to je.“

Státní bezpečnost přitom měla od počátku – na rozdíl od vyšetřovatelů – jasno, že ministr zahraničí spáchal sebevraždu. Vycházela z prohlášení komunistického ministra vnitra Václava Noska, který ještě před pitvou prohlásil, že jde o dobrovolnou smrt.

„V důsledku zhoršující se nemoci nastala v noci u ministra Masaryka nervová krize... dostavením se prudké ranní deprese, která se stupňovala až do náhlého pomnutí smyslů. Kolem šesté hodiny ranní se odebral z ložnice do sousední koupelny, z jejíhož okna vyskočil na nádvoří Černínského paláce, kde asi za půl hodiny byl nalezen již mrtev,“ sdělil Nosek veřejnosti závěry vyvozené z předběžného vyšetřování.

A když pak Václava Janděčková seznámila Čvančaru s výsledky svého bádání i s výpovědí Jana Bydžovského, pustil se badatel do prověřování výpovědi, kterou spojil s fakty od přímých vyšetřovatelů Masarykovy smrti.

Trvalo to několik let, ale Jaroslav Čvančara je dnes přesvědčen, že Bydžovský mluvil pravdu.

Přiznání k vraždě jako boj o život?

Právě kolem výpovědi diplomata Bydžovského, který byl na udání obviněn ze špionáže, panují největší dohady.

„Pokud by Jana Masaryka zavraždili prozápadně orientovaní diplomaté, tak proč by to komunistický režim ve své antizápadní propagandě nevyužil? A proč Bydžovský svou výpověď o účasti na Masarykově vraždě odvolal?“ namítá například ředitel Muzea paměti 20. století Petr Blažek a dodává: „Nejsem si jist, zda lze brát – podle mě vynucenou – výpověď Jana Bydžovského za relevantní. V každém případě jde ale o jednu z teorií, co se mohlo 10. března 1948 v bytě Jana Masaryka odehrávat.“

Blažkovu připomínku, že se jedná o výpověď vynucenou tvrdými výslechy, však zase relativizuje svědectví Bydžovského syna Jana: Badatelku Janděčkovou ujistil, že vyšetřovatelé StB jeho otce netýrali, zacházeli s ním podle něj slušně a s respektem.

I Jaroslav Čvančara má pro věrohodnost výpovědi Jana Bydžovského také argumenty. „Bydžovský si tím chtěl zachránit krk, a nakonec i zachránil,“ říká. „Byl vyšetřován kvůli spolupráci s britskými zpravodajci, za což mu hrozila oprátka. Proto se najednou doznává k něčemu, co vyšetřovatelé vůbec nečekali a co je muselo šokovat. A jeho doznání se nakonec ani nedostalo do jeho obžaloby, protože ministr vnitra Nosek trval na tom, že Masaryk spáchal sebevraždu. A přes to nejel vlak,“ reaguje badatel Čvančara na výhrady historika Blažka.

Badatel, publicista.

Expert na druhý a třetí odboj, o němž publikoval desítky článků a studií.

Ceněná je například jeho knižní trilogie „Někomu život, někomu smrt“, ale také detailní zmapování

výsadku „Anthropoid“, který vyústil v likvidaci Reinharda Heydricha. Život tohoto válečného zločince inspiroval Čvančaru k vydání rozsáhlé fotografické publikace „Heydrich“.

Velký ohlas pak vyvolal životopis legendy druhého a třetího odboje Pravomila Raichla „Život na hranici smrti“.

Ve spolupráci s režisérem Oliverem Malinou-Morgensternem připravuje celovečerní dokument o vraždě Jana Masaryka „Pravda vítězí, ale dá to fušku“.

Nejraději by se zabil

Podle Václavy Jandečkové Bydžovský promluvil, protože mu praskly nervy, když mu vyšetřovatelé oznámili, že stejně všechno vědí. „Proto začal o Masarykově vraždě dopodrobna vypovídat. A bylo to šokující i pro StB, která v roce 1951 iniciovala interní tajné šetření, zda to může být vůbec pravda,“ uvádí badatelka.

Když ale prý Bydžovský zjistil, že prozradil něco, o čem StB ve skutečnosti ani netušila, prohlásil, že by se nejraději zabil.

I důkladné vyšetřování v roce 1951 dospělo k závěru, že Jan Bydžovský mohl Masaryka zavraždit, jakkoliv se plukovníka Fryče na jeho účast v této akci StB nikdy neptala. Vyšetřování bylo uzavřeno s tím, že Jan Masaryk nespáchal sebevraždu - nebyla ani v nejmenším prokázána. A že také existují indicie pro vraždu s návrhem, aby byl Bydžovský znovu důkladně vyslechnut a okolnosti Masarykovy smrti mnohem pečlivěji vyšetřeny.

Avšak to, kdo by mohl stát za Masarykovou vraždou, vyšetřovatelé tehdy nezkoumali. Jejich návrhy na znovuotevření kauzy byly nakonec zamítnuty.

V roce 2019 otevřel případ ještě Úřad pro vyšetřování zločinů komunismu, uzavřel ho konstatováním, že ministra zahraničí mohl zavraždit neznámý pachatel. Fakta, která v archivu objevila Václava Jandečková, nevzali vyšetřovatelé v úvahu.

„Státní zástupce stanovil rozsah úkolů, které jsme měli jako policejní orgán při šetření smrti Jana Masaryka podniknout, a my se jeho pokyny řídili,“ vysvětluje ředitelka ÚDV Eva Michálková.

Šokující, ale nelze to zavrhnout

Čvančarova verze o vraždě Masaryka lidmi, kteří pro něj za druhé světové války pracovali i v londýnské emigraci, vyvolává diskuze, rozpaky nebo i kritiku.

„Byli opravdu Masarykovi blízcí spolupracovníci jeho jednáním natolik rozhořčení, aby ho zlikvidovali? Vztáhli by ruku na syna zakladatele státu!“ klade například otázku už citovaný historik Petr Blažek. „Fakt nevím. Nezdá se mně to zcela logické. Stále jen těžko říct, co je v souvislosti se smrtí Jana Masaryka pravda a co ne. Neexistuje jediná zcela přesvědčivá interpretace. Důvěryhodné důkazy chybí.“

Pátrání Jaroslava Čvančary, ale i Václavy Jandečkové mají nicméně i podle historika Blažka nemalou hodnotu: „Vybízí to k důkladnému promýšlení celé té kauzy, ke zvažování různých alternativ... a přimělo to navíc ÚDV k obnově vyšetřování Masarykovy smrti, které ale přesto jasně nepopsalo, co se tehdy odehrálo. Takže o tom stále nic přesvědčivého nevíme.“

Nešlo o nešťastnou náhodu

Pro Jana Kalouse z Ústavu pro studium totalitních režimů je Masarykova smrt stále bilanční sebevraždou, ale ani on Čvančarovu odvážnou – pro mnohé šokující, až nepřijatelnou – hypotézu nezavrhuje.

„Za jakých okolností a proč zemřel nejoblíbenější politik své doby? Dodnes neznáme a zřejmě ani v blízké budoucnosti zcela znát nebudeme relevantní a důvěryhodnou odpověď. I Čvančarovo pátrání může být proto velmi užitečné,“ konstatuje Kalous.

Jedním si je naprosto jist: Nešlo o nešťastnou náhodu, což je také jedna z rozšířených verzí. „Buď šlo o sebevraždu, anebo vraždu.“

Bilanční sebevražda? Proč:

Pro historika Jana Kalouse je Masarykův případ dodnes složitou a velmi roztržštěnou mozaikou tehdejších událostí. „A my jsme ji ani po šestasedmdesáti letech věrohodně nesložili. Nevíme tedy, co se přesně dělo, a nevíme ani – pokud tedy šlo o sebevraždu – proč by se k ní měl Jan Masaryk odhodlat. Co ho mohlo přimět k tak hroznému rozhodnutí?“

Osobně se přesto Kalous domnívá, že se jednalo o bilanční sebevraždu, ke které byl Masaryk doveden řetězcem událostí. Ostře ho například kritizovali nekomunističtí ministři, protože šel komunistům často na ruku. Demisi, tak jako demokratičtí ministři, nepodal, třebaže jim to slíbil. Tím podle Kalouse prováhal rozhodující okamžik.

Víc odvahy než celé instituce

Podle historika a politika Pavla Žáčka pak Jaroslav Čvančara, ale i badatelka Václava Jandečková analyzují velmi odvážně něco, co jsme si až dosud nebyli vůbec schopni připustit. A nelze to zcela zavrhnout.

„Historici i veřejnost se s touto stále jen těžko představitelnou variantou musí prostě nějak vyrovnat. Například Václava Jandečková měla ve svém bádání víc odvahy než celé instituce. A výstup Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV)? Ten je naprosto tragický,“ tvrdí Žáček, podle něhož však stále nelze vyvrátit podezření, že na smrti Jana Masaryka se podílely sovětské zpravodajské služby.

To mimochodem naznačuje i oficiální web ruské rozvědky. „A to i přesto, že šéf československých komunistů a předseda vlády Klement Gottwald Masaryka velmi potřeboval, aby svou účastí v kabinetu legitimizoval únorovou prokomunistickou vládu,“ připomíná rovněž Žáček.

A jaké variantě smrti Jana Masaryka dává přednost? „Stále bych nezavrhoval prapůvod té vraždy v Sovětském svazu. Ale jak říkám – pátrejme všemi směry. Tedy i tím, po němž jde Jaroslav Čvančara. Zatím jsme se totiž nevyřádali ani s podklady, které máme k dispozici.“

Jan Masaryk v Británii s Karlem Kuttelwascherem, jedním z nejúspěšnějších československých nočních stíhačů druhé světové války.

Praha se obrací na USA, Británii a Francii

Kvůli novým skutečnostem kolem Masarykovy smrti se už Česko oficiálně obrátilo do zahraničí.

Ministr zahraničí Jan Lipavský (Piráti) na žádost předsedy bezpečnostního výboru Sněmovny a historika Pavla Žáčka (ODS) dopisem na nejvyšší úrovni oslovil USA, Velkou Británii a Francii, zda by prozkoumaly diplomatické, bezpečnostní i zpravodajské archivy, v nichž mohou být důležité

dokumenty k Masarykově smrti. „Mnohé z nich jsou dosud neprobádané, anebo nejsou zcela otevřené,“ vysvětluje Pavel Žáček.

Masarykova smrt už ve své době totiž přiměla západní diplomaty a zpravodajské služby k intenzivnímu prověřování, co se vlastně s ministrem stalo. „Mohlo by se tedy v britských, amerických či francouzských archivech něco objevit. Třeba svědectví někoho z uprchlíků,“ říká Pavel Žáček. „Odpovědi našich spojenců ale ještě neznáme,“ dodává s tím, že věří, že se něco může objevit.

Exhumace ostatků?

Mnohé o Masarykově smrti by mohla vysvětlit exhumace jeho ostatků uložených v hrobce.

„Stačila by ale i neinvazivní metoda sondou. S pomocí vyspělých technologií bychom se mohli například dozvědět, zda padal živý, či mrtvý a tedy i to, zda byl zavražděn, anebo si sáhl na život. Mohla by se tedy potvrdit Bydžovského výpověď, jak s plukovníkem Fryčem vyhodili omámeného ministra z okna,“ domnívá se Václava Janděčková.

A není v tomto směru z expertů ani zdaleka sama. Pravnučka TGM Charlota Kotíková však exhumaci odmítá.

ZDROJ: ČNL